

Deti bez modrín

Pri príležitosti Svetového dňa prevencie týrania detí, ktorý pripadá na 19. novembra, sa vo vestibule Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR uskutočnila výstava detských výtvarných prác. Výstavu otvorila riaditeľka nitrianskeho detského Centra Slniečko, Mariana Kováčová a štátny tajomník tohto ministerstva, Peter Sika, ktorý sa prihovoril prvým návštevníkom - deťom z bratislavských škôl. Prišli sa pozrieť na maľby nielen týraných detí, ale aj mládeže, ktorá výtvarne vyjadrila svoj životný postoj proti násiliu. Po slávnostnom prestrihnutí pásky zapálil Peter Sika sviečku pod vystavenými obrázkami na pamiatku detí, ktoré na následky týrania zomreli. Výstava, na ktorú zbierali výkresy sedem rokov, je putovná a do konca novembra bola vo vestibule ministerstva na Špitálskej 6. V súčasnosti postupne putuje do priestorov mestských úradov a vyšších územných celkov, aby čo najviac ľudí videlo, ako ťažko násilie na deti dolieha.

Ako povedala Margita Kovalčíková, vedúca krízového strediska Slniečko, pre týrané matky s deťmi, ktorého kapacita je 12 miest, centrum pomáha obetiam týrania ôsmy rok. Už rok je však otvorené aj druhé nitrianske stredisko pre 9 detí. A práve 19. novembra tohto roku sa otvoril aj Dom na polceste, ktorý pomáha matkám s deťmi, ktoré sa po úniku z domáceho násilia nemohli v živote uplatniť. Ročne je však vo svete utýraných na smrť niekoľko stotisíc detí a vyše milióna detí sa stáva obeťami násilia. Ďalších vyše milióna detí sa stáva objektom sexuálneho obchodu. Najlepší spôsob ako predísť násiliu, je účinná prevencia. Centrum Slniečko poskytuje nielen prevenciu, ale aj sociálno-právne poradenstvo. Pomôcť však možno aj príspevkom do zbierky, ktorá uskutočnila v 43 mestách Slovenska, ale aj sumou 30 Sk poslaním darcovskej SMS-ky na číslo 877 s textom:

DMS BEZ MODRÍN.

Mária Porubská
Snímky: autorka

Človek by mal byť optimistom

Stáročiami overená múdrosť hovorí, že je lepšie zapáliť sviečku ako preklínať tmu. Z toho jednoznačne, i keď nepriamo vyplýva, že človek by mal byť optimistom alebo aspoň realistom.

Blíži sa záver roka a s ním aj bilancovanie, zamýšľanie sa, hodnotenie toho, čo sa nám podarilo i rozoberanie príčin neúspechov. Nastáva pomaly čas predsavzatí a rozhodnutí. Mnohí z nás zakrátko naozaj zapália i vianočné sviečky a pustia sa v duchu, v teple svojich príbytkov, do plánov budúceho roka. Zatiaľ za oblokmi veterná pošta poroznáša zažltnuté i stmavnuté listy. Ak si len tak mimochodom namiesto nich predstavíme ozajstné listy, ktoré sme chceli napísať a poslať niekomu, ale nenapísali sme a neposlali, snád' ich nebude tak veľa ako listov spadnutých na jeseň zo stromov, ale určite ich bude v mnohých prípadoch dosť.

Priznajme si, nenapísali a neodoslali sme mnohé listy preto, že sme nemali odvahu zapáliť sviečku, ale radšej sme preklínali tmu. Čiže aj preto, že sme nemali odvahu byť optimistom ani realistom, ale utiekali sme sa k pesimizmu, hoci sme vedeli, že taký postoj sa obráti napokon proti nám.

Kedysi dávno, ak ľudia chceli medzi sebou komunikovať, informovať sa navzájom, museli sa osobne stretnúť. Po vynájdení papiera a písma boli často odkázaní len na poslov dobrých alebo zlých správ. Ale dnes, v čase informačnej doby, radšej pošleme e-mail, SMS – správy, než by sme sa mali len tak, z priateľstva pravidelne stretávať. Často nie je čas ani len na tie klasické listy. Mnohé naše imaginárne, nepopísané a neodoslané listy zapadnú do zabudnutia mysle ako tie opadané listy, ktoré vietor rozfúka po zemi sem a tam. Ibaže tie opadané listy poslúžia pri znovuzrození novej jari, ale tie naše, nepopísané a neposlané zostanú navždy zabudnuté na škodu nás samých i našich priateľov. Múdra príroda nám jeseň čo jeseň i každú zimu ukazuje, že ani pri pohľade na rozfúkané, mŕtve listy nie je dôvod na pesimizmus, skôr naopak. A tak prajem všetkým našim čitateľom do budúceho roku veľa optimizmu a poučenia sa z múdrosti prírody, pre dobro svoje i všetkých navôkol.

Margita Škrabáľková
šéfredaktorka Humanity

Margita Škrabáľková

Benefícium 2007

Pre Slovenskú humanitnú radu na-
dišla v sobotu, 8. decembra večer, po
roku hodina „H“. Vo veľkej koncertnej
sieni bratislavskej Reduty a pod zášti-
tou predsedu Národnej rady SR, Pavla
Pašku - sa uskutočnilo vrcholové, re-
prezentačné podujatie - Benefícium
2007. Aj keď Pavol Paška pre pracovnú
zanepřázdnenosť nemohol prísť, za-
nechal účastníkom Benefícia písomný
príhovor, kde uviedol: „Žiaden človek
by nemal žiť v podmienkach, ktoré
odporujú ľudskej dôstojnosti. To je zá-
kladný morálny imperatív modernej
spoločnosti“. V tomto duchu privítal
vyše šesťsto účastníkov podujatia pre-
zident SHR.

„Za Slovenskou humanitnou radou
a jej takmer 180 členskými organizáciami
je už 16 rokov spoločnej, dobrovoľníckej
práce. Tento rok našej spoločnej cesty
je výnimočný, pretože je Európskym ro-
kom rovnakých príležitostí pre všetkých.
Pre Slovenskú humanitnú radu znamená
obdobie spoločného úsilia o zvyšovanie
povedomia ľudí na právo na rovnaké
príležitosti pre všetkých a nediskriminá-
ciu. Tá, žiaľ, stále sprevádza život aj mno-
hých zdravotne postihnutých a sociálne
znevýhodnených. Sme však svedkami,
že mnohí z nich dokážu žiť a pracovať aj
so svojím handicapom a byť príkladom
aj zdravým ľuďom. Silou vôle, pozitív-
nym myslením a dôvtipom umu navyše
pomáhajú a venujú svoj voľný čas tým,
ktorí pomoc potrebujú. Dokázali, že naj-
lepší spôsob integrácie do spoločnosti
je práca, ktorá dáva človeku dôstojnosť
a slobodu. Musím zdôrazniť, že práve
preto viacerí robia veľa aj pre to, aby sa
dôstojná práca našla aj pre ďalších, dlho-
dobu nezamestnaných a handicapova-
ných, ktorí pracovať chcú a nie vlastnou
vinou sa dostali na okraj spoločnosti. Tí,

ktorí sú odhodlaní prekonať prekážky
a dosiahnuť tento vznešený cieľ, si za-
slúžia úctu a obdiv, ktorý im vyslovujem
pri príležitosti tohto benefičného več-
era, aj Medzinárodného dňa zdravotne
postihnutých i Medzinárodného dňa
dobrovoľníctva. Zaslúžia si vďaka aj za
presadzovanie myšlienok nediskriminá-
cie, vzájomného rešpektu a tolerancie.
Za to, že spoločne s nami vykročili na
neľahkú, dlhú cestu v ústrety spravodli-
vejšej spoločnosti“, zdôraznil vo svojom
príhovore Ivan Sýkora, prezident SHR.

Anjeli bez krídel

Takto priliehavo nazvala pri otvo-
rení Benefícia Janette Štefánková, mo-
derátorka tohto benefičného večera
ľudí, pre ktorých **spolupatričnosť** nie je
len slovo. Práve im bolo toto, umelecky
skvele stvárnené podujatie, s vďačnos-
ťou venované. Niektorí z nich, ako nap-
ríklad, Jarmila Virágová, riaditeľka Výcvi-
kovej školy pre vodiacich psov pri Únii
nevidiacich a slabozrakých a Imrich Bar-
taloš, jej zakladateľ priblížili prítomným,

čo všetko prináša život a obetavá práca
ľudí, ktorí pomáhajú iným dôstojne žiť
a pracovať i zápasíť s handicapom. Na
poeticky ladenej scéne túto myšlienku
citlivo stvárnil malý tanečník v bielom
z detského súboru Haló, haló. Emotívne
však pôsobil aj nádherný spev členov
Bratislavského chlapčenského zboru
pod vedením Magdalény Rovniakovej.

Malé tanečníčky z detského súboru Haló, Haló svojím tancom citlivo dotvárali myšlienky Benefícia.

Obsah:

Fotostĺpec: Deti bez modrín	2
Úvodník: Človek by mal byť optimistom	2
Benefícium 2007	3-4
Zamestnanosť, sociálna inklúzia a vzdelávanie	4
Rozhovor: Olympionici s handicapom preslávili Slovensko v Číne	5-6
Nie sú horší, sú len iní	6-7
Komunikácia so sluchovo postihnutými pacientami	7-8
Koncert pre reumatikov	8-9
Motivačné centrum Nezábudka	9
Aktuálne: Hovoriaci glukomer	9

Predstavujeme:

Občianske združenie Humanita pre život	10-11
Láskavé dotyky	12
Rozhovor: Detský domov nie je pre nikoho	12-13
Napísali nám: Nezvyčajná služba pre pacientov	13
Život nás učí chápať	13
Viete, že...: Program SND je aj v braillovom písme?	14
Všimli sme si: Týždeň pre rodinu	14
Pomôžte spolu s nami	14
Summary	15

Príloha:

Zdravotne postihnutí, starší, znevýhodnení občania a euro

Slávnostnú náladu v sále ešte umocnili vystúpenia členiek husľového tria G-STINX, ako aj Anity Soul, Marcela Palondera, Marcela Oravca, Renáty Čonkovej, Ľuba Virága i vynikajúci spevácky výkon Sisy Sklovskéj. Vďaka patrí aj dramaturgičke Magdaléne Glasnerovej a režisérovi Branislavovi Mišíkovi, aj za to, že pozvali na scénu Benefícia takých obetavých a pracovitých ľudí ako je, napríklad, pani Zuzana z klubu Sklerosis multiplex, ktorá, hoci sa pohybuje kvôli ochoreniu na invalidnom vozíku, vedie sociálno-právnu poradňu a študuje na Univerzite tretieho veku, aby mohla svoje vedomosti a skúsenosti raz odovzdať „anjelom bez krídel“ mladšej generácie.

Za život bez diskriminácie

Na vyzdobenom pódiu žiaricom krásnymi, meniacimi sa farbami, vystúpili viacerí z tých, ktorí sa svojím životom zaslúžili a vo svojej práci sa úprimne snažia, aby rovnosť príležitostí

Na snímke Adrián Gschweng a jeho kolega z Domova pre každého v Bratislave hovorili o osudoch a pomoci ľuďom bez domova a možnostiach ich návratu do normálneho života.

a život bez diskriminácie nebol iba sen pre mnoho tisíc ľudí, ktorým neprialo šťastie a ktorí sa ocitli v ohrození nie vlastnou vinou. A že je tých „menej šťastných“ skutočne veľa, sme sa počas Benefícia dozvedeli aj od Adriána Gschwenga, predstaviteľa Domova pre každého a aj obyvateľov tohto domova. Potvrdil to i Ivan Leitman, predstaviteľ Domova Náruč – pomoc deťom v kríze, ale aj jedna z jeho obyvateľiek, ktorá na pobyt v tomto zariadení spomínala s veľkou vďakou. Osobitnú pozornosť vyvolalo aj rozprávanie Ivety Liberkovej,

predstaviťky Spoločnosti ľudí dobrej vôle, ktorá už veľa rokov pomáha žiadateľom o azyl znovu nájsť na Slovensku životné istoty, a to dospelým i maloletým, aj celým rodinám z rôznych krajín, ktoré museli opustiť svoju vlasť preto, aby si zachránili život. Smutných ľudských príbehov, o ktorých rozprávala, je oveľa viac, než mohlo poodhaliť tohtoročné Benefícium. Spomienky na toto Benefícium však patria medzi tie, na ktoré sa nezabúda.

Margita Škrabáľková
Snímky: autorka

Zamestnanosť, sociálna inklúzia a Vzdelávanie

Eurokomisár Vladimír Špidla, minister školstva SR Ján Mikolaj a štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Peter Sika, informovali 27. novembra tohto roku novinárov o tom, že Európska komisia v Bruseli rozhodla v októbri a novembri tohto roku o prijatí dvoch, pre Slovensko veľmi významných operačných programov.

Prvý operačný program má názov **Zamestnanosť a sociálna inklúzia** (OP ZaSI). Pre Slovenskú republiku znamená v rokoch 2007 – 2013 možnosť využiť **881 801 578 eur** z Európskeho sociálneho fondu na podporu rastu zamestnanosti a na sociálnu inklúziu.

Pomoc je určená uchádzačom a záujemcom o zamestnanie, samostatne zárobkovo činným osobám, zamestnancov s nízkou kvalifikáciou, malých a stredných podnikateľov, študen-

tom, absolventom hľadajúcich zamestnanie. Projekty spadajúce do tohto operačného programu môžu predkladať napríklad: obce a mestá, vyššie územné celky a samosprávne kraje, ale aj mimovládne organizácie a občianske združenia, zväzy i podniky. Riadiacim orgánom pre OP ZaSI je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Bližšie informácie o Operačnom programe Zamestnanosť a sociálna inklúzia možno nájsť na www.esf.sk.

Druhý schválený Operačný program s názvom **Vzdelávanie** znamená pre Slovensko možnosť čerpať finančnú pomoc na vzdelávanie do roku 2013 v celkovej výške **726,8 milióna eur**. Riadiacim orgánom pre tento druhý operačný program je Ministerstvo školstva SR. Peniaze z programu Vzdelávanie sa budú využívať na skvalitnenie obsahu a metód vzdelávania pre potreby trhu práce, ale aj prispôbenie vysokoškolského vzde-

lávania potrebám vedomostnej spoločnosti. Priestor dostanú projekty: dištančného vzdelávania, e-learning, projekty na vzdelávanie lektorov. Peniaze z tohto programu bude možné využiť aj na zakladanie partnerstiev so školami, regiónmi, mestami, mimovládny sektorom i podnikateľskou sférou a na neposlednom mieste aj na zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitnými vzdelávacími potrebami, aj ľudí z marginalizovaných rómskych komunit. Sprostredkovateľ tohto programu je Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ a Ministerstvo zdravotníctva, ktoré bude administrovať projekty na podporu ďalšieho vzdelávania v zdravotníctve. Bližšie informácie o operačnom programe **Vzdelávanie** možno nájsť na www.minedu.sk a www.asfeu.sk.

(mš)

Olympionici s handicapom preslávili Slovensko v Šanghaji

Cieľom Slovenského hnutia špeciálnych olympiád je, dlhodobo poskytovať celoročne tréningy a možnosti súťažiť vo všetkých druhoch olympijských športov pre deti a dospelých s mentálnym postihnutím. Na Slovensku tento program realizuje Slovenské hnutie špeciálnych olympiád (SHŠO). S jeho prezidentkou, Evou Lysičanovou sme sa zhovárali o napĺňaní tohto cieľa, ale aj o Svetových letných hrách špeciálnych olympiád, ktoré sa uskutočnili v októbri tohto roku v čínskom Šanghaji.

Hnutie špeciálnych olympiád má viac ako 500 tisíc dobrovoľníkov po celom svete. Pomáhajú z lásky k športu, z lásky človeka k človeku. Koľko dobrovoľníkov má toto hnutie v Slovenskej republike v súčasnosti?

Slovenskému hnutiu špeciálnych olympiád pomáha realizovať jeho ciele asi 350 dobrovoľníkov v rôznych regiónoch Slovenska. To hovorím o číslach, ktoré reprezentuje dlhodobých dobrovoľníkov, teda tých, ktorí sa dlhodobo a pravidelne venujú našim športovcom, organizačne riadia kluby špeciálnych olympiád, trénujú ich a organizačne pripravujú súťaže špeciálnych olympiád. Podľa veľkosti podujatia pri rozličných súťažiach hnutie pracuje aj s množstvom krátkodobých dobrovoľníkov. Dobrovoľníci súčasne pomáhajú hnutiu zbierať finančné prostriedky počas verejných zbierok. Pravidelne sa zapájame do vianočnej verejnej finančnej zbierky TESCO a Slovenskej humanitnej rady „Pomôžte spolu s nami“, pričom spolupracujeme so strednými školami. Dá sa povedať, že v jednom roku je to priemerne tisíc dobrovoľníkov, ktorí pomáhajú naplniť sny našich športovcov.

Prvé národné letné špeciálne olym-

pijské hry v júni 2004 v Bratislave ste uvádzali s veršami básnika Milana Rúfusa: „Tomu, kto čisté srdce nosí, k radosti veľa netreba. Ten ľahko vzlietne z rannej rosy na chromých krídlach do neba“. Prišli si túto obohacujúcu a inšpirujúcu radosť aj tohto roku do Číny?

Jednoznačne. Myslím si, že málokto vie, že túto báseň napísal majster Milan Rúfus práve pre športovcov špeciálnych olympiád pri príležitosti II. Česko – Slovenskej špeciálnej olympiády, ktorá sa konala v roku 1992 v Bratislave.

Svetové letné hry špeciálnych olympiád sa uskutočnili v dňoch 02. - 11. októbra 2007 v Šanghaji, v Číne, kde ste sa zúčastnili ako vedúca slovenskej delegácie. Aký dojem vo vás zanechalo toto svetové podujatie?

Prvé, čo mi napadá je, že boli výborne zorganizované. Športoviská a súťaže na špičkovej svetovej úrovni, ubytovanie v troj- a štvorhviezdičkových hoteloch, strava prispôbovaná chutiam účastníkov. Otvárací a záverečný ceremoniál bol úžasným kultúrnym zážitkom, ktorý bol posilnený účasťou mnohých medzinárodných celebrit. Nechýbala ani možnosť spoznávať krajinu, kultúru a zvyklosti. Návšteva v rodinách, ktoré pre svojich hostí pripravili obed a obdarovali ich množstvom darčiek, to bol zážitok, na ktorý sa nezabúda. Celý pobyt a priebeh hier zabezpečoval obrovský počet dobrovoľníkov. Napríklad, každý športovec mal

Pani Eunice Kennedy-Shriverová, zakladateľka Special Olympics, spolu s našimi gymnastkami.

prideleného svojho dobrovoľníka. Rečová bariéra neexistovala, porozumeli si rukami – nohami, Číňania sa učili slovenské slová. Boli to predovšetkým mladí ľudia, ktorí sa úprimne snažili nám všetkým vytvoriť čo najlepšie prostredie počas celého pobytu. A myslím si, že to, ako sa naši športovci cítili, dokazujú aj ich výsledky.

V ktorých disciplínach v Číne reprezentovali naši športovci na špeciálnej olympiáde Slovensko?

- V atletike súťažili v behu na 100, 400 a 800 metrov. V skoku do diaľky získala Mária Klenovčanová 1. miesto a Juraj Lehotský zasa v behu na 800 metrov obsadil 2. miesto. Veľmi úspešní boli slovenskí športovci aj v Bocce ako jednotlivci, aj ako dvojica. Najlepšími z najlepších boli Lucia Kotoučeková a Lukáš Taschner, ktorí získali zlatú a striebornú medailu. V cyklistike Sylvia Petrenko-

Návšteva v rodinách s obedom a darčekom pre hostí bol pre našich účastníkov špeciálnej olympiády v Šanghaji skutočne veľký zážitok, na ktorý sa nezabúda.

vá sa v časovke na päťtisíc metrov umiestnila ako prvá. V gymnastike boli medzi najlepšimi dve dievčatá: Gizela Billíková, ktorá sa umiestnila ako druhá v disciplínach: viacboj, lopta, obruč, stuha a švihadlo. Aj Romana Trizňová bola vo svojej kategórii druhá v disciplínach obruč a švihadlo a v disciplíne lopta sa umiestnila na 3. mieste. V jazdectve bol najúspešnejší Matej Horina, ktorý získal 1. miesto v disciplínach Working Trails a English Equitation a v dvojčlennej disciplíne Team Relays obsadil 3. miesto. Veľmi úspešná v tomto športe bola aj Michaela Bednárová, ktorá v disciplínach Dressage a English Equitation bola tretia. V plávaní prsia na 100 metrov bola najúspešnejšia Silvia Stehová, ktorá v nej získala prvenstvo a v disciplíne prsia na 200 metrov bronzovú medailu. Jej kolega Juraj Černák sa v tejto istej disciplíne umiestnil na 3. mieste. Slováci boli veľmi úspešní aj v stolnom tenise, kde Jana Metesová obsadila v dvojhre prvé miesto. V tejto istej disciplíne u mužov obsadil druhé mies-

to Miroslav Kralovič. V tenise bol najúspešnejší Milan Pumpa, ktorý v dvojhre získal prvé a vo štvorhre spolu s kolegom Jaroslavom Kulinom druhé miesto. Jaroslav Kulina sa umiestnil v dvojhre na 3. mieste. V unifikovanom futbale sa slovenský sedemčlený tím umiestnil na 3. mieste. Slovensko sa preslávilo aj v unifikovanom volejbale, v ktorom slovenský tím získal prvenstvo. O vynikajúcich výsledkoch slovenských športovcov na tohtoročnej letnej špeciálnej olympiáde informuje viac tabuľka výsledkov na www.shso.sk.

Prípraviť jednotlivých športovcov na toto svetové podujatie bolo istotne veľmi náročné. Ako dlho sa naň pripravovali a kto najviac pomohol po finančnej stránke, aby mohli odcestovať do Číny?

Príprava našich športovcov je dlhodobá. Ich handicap spôsobuje, že nie je možné v krátkom čase dosiahnuť želané výsledky. Tréner športovca s mentálnym postihnutím

musí byť vybavený riadnou dávkou trpezlivosti, ak chce dovieť svojho športovca k úspechu. Nominácia na hry bola ukončená osem mesiacov pred ich začatím, takže toto obdobie môžeme považovať za obdobie intenzívnej prípravy s vedomím účasti na svetových hrách. Čo sa týka finančnej podpory, naša vďaka patrí predovšetkým Ministerstvu školstva SR, Únii Číňanov na Slovensku, všetkým, ktorí nám venovali 2 percentá z daní svojich príjmov a Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré nám pomohlo zabezpečiť ošatenie výpravy.

Kedy sa uskutoční najbližšia národná špeciálna olympiáda (zimná, či aj letná) a kde?

Národnú špeciálnu olympiádu letnú a zimnú organizujeme každé štyri roky. Takže, najbližšie nás čaká Národná zimná olympiáda, ktorá sa bude konať 22. a 23. februára 2008 v Kremnici, na Skalke.

Zhovárala sa: Margita Škrabáľková
Snímky: archív

Dom Svitania v Jakubove oslávila desiate výročie svojho vzniku

Nie sú horší, sú len iní

Kedysi materská škola, dnes Dom Svitania, nezisková organizácia. Zo širokého okolia sem chodia ľudia s mentálnym postihnutím a učia sa pracovať v chránených dielňach. Keď sme do Jakubova pri Malackách prišli v októbri tohto roku na Deň otvorených dverí, vyzeralo to ako na svadbe.

Vyobliekani ľudia, stoly plné dobrôt, úsmevy a pohoda, ale aj vzrušenie a nedočkavosť. Miestni zamestnanci sa však pokojne na svojich miestach venovali svojej každodennej práci. Deň otvorených dverí, ktorý Dom Svitania každoročne organizuje, slúži ako otvorené dvere, ktorými zdraví ľudia môžu vojsť do sveta ľudí s mentálnym postihnutím.

Von z uzavretého sveta

Dušou Domu Svitania je riaditeľka **Štefánia Nováková**, ktorá bola pred päťnástimi rokmi jednou z iniciátoriek založenia Občianskeho združenia Svitanie pôsobiaceho pri Zväze na pomoc mentálne postihnutých v Malackách. Ako sme sa od nej dozvedeli, prvých päť rokov sa združenie venovalo najmä aktivitám voľného času pre rodiny, ale aj pre ľudí s mentálnym postihnutím. Po čase však členovia združenia pochopili, že ľudia s postihnutím potrebujú nie jednorazové, ale pravidelné aktivity, lebo ináč nečinnosť ešte zhorší ich stav.

Dom Svitania v Malackách mal pôvodne slúžiť ako centrum pre celé Záhorie. Lenže v tom čase sa menila organizácia štátnej správy, Malacky sa stali okresom a potrebovali všetky priestory pre okresné inštitúcie. Združenie Svitanie napokon našlo vhodný priestor v neďalekej obci Jakubov, v budove bývalej materskej školy. Členovia združenia sa pustili do práce. Časť peňazí získali od mesta Malacky ako zadostučinenie za to, že im neposkytlo priestory, časť z holandských kráľovských nadácií, veľa stavebného materiálu od sponzorov a zvyšok tvorila ich dobrovoľnícka účasť na stavebných prácach. Výdatne pomohla aj obec Jakubov, ktorá im odpustila nájomné na niekoľko rokov.

Dom Svitania sa stal jedným z prvých zariadení svojho druhu na Slovensku. U nás nemala starostlivosť o ľudí s postihnutím v tejto forme tradíciu. Postihnutí ľudia žili najmä v ústavoch a veľkých zariadeniach, odtrhnutí od domova. Zakladatelia Domu Svitania si všetko museli projektovať sami. Robili to, čo cítili, že je správne. Vďaka kontaktom v zahraničí si praktické fungovanie moderných chránených dielní overovali aj v zahraničí, najmä v Holandsku a Nemecku.

Ťažké začiatky

„Keď sme začínali“, hovorí riaditeľka **Štefánia Nováková**, „robili sme všetko na

kolene. Preskákali sme veľa ťažkých situácií. Myslím, že najhoršie máme za sebou. Pracujem v Dome Svitania od samého začiatku a okrem kuriča som robila v každej pozícii. Snažím sa viesť všetkých k úcte k ľuďom, ktorí sú odlišní. Ich handicap neznamená, že sú horší. Sú len iní. Naším klientom dávame pocítiť, že si vážime ich prácu a oni to sami cítia. V tento deň, keď sprevádzajú v chránených dielňach hostí, sú pyšní a cítia sa dôležite. Dokonca dokážu vystupovať na verejnosti prirodzenejšie ako mnohí ľudia bez postihnutia“.

V troch chránených dielňach zamestnáva Dom Svitania 16 klientov - mladých ľudí nad osemnásť rokov, ktorí sú invalidní. Sú riadnymi zamestnancami. Pod vedením majsteriek vyrábajú široký sor-

timent tovarov. Dielne sa zameriavajú na montáž nábytkového kovania a balenie, na krajkárstvo a kníhviazačstvo. Jedno vysunuté pracovisko montáže a balenia je priamo vo výrobnjej firme, kam dochádza do práce päť klientov. Tam sa veľmi dobre pripravujú na potenciálne podporované zamestnávanie. Ide o to, aby v budúcnosti tí, čo sú schopní, neboli v chránených dielňach, ale aby vstúpili na voľný trh práce. V krajkárskej dielni šijú najčastejšie obrusy, podušky, prezuvky, kuchynské chňapky, sedačky na stoličky, školské súpravy a podobne. V kníhviazačskej dielni v priebehu roka viažu zbierky zákonov a rôzne iné texty. Dom Svitania ponúka i široký sortiment darčiekov z lepenky či rôzne druhy pohľadníc a pred koncom roka si u nich objednávajú mnohé firmy originálne, ručne vyrobené novoročenky.

„Trh ponúka veľké množstvo tovaru a my musíme v tvrdej konkurencii obstáť“, zdôverila sa Štefánia Nováková. „Preto kladieme veľký dôraz na kvalitu. Potrebujeme prácu stále, partnerov, ktorí si kúpia naše výrobky aj nabudúce. Máme v regióne dobré meno a to nám umožňuje

zohnať množstvo potrebného materiálu. Pre firmu alebo domácnosť je to často odpadový materiál a my sme schopní z neho vyrábať zaujímavé veci. V našej výrobe využijeme aj staré knihy, staré pohľadnice, aranžérsky materiál, molitan, staré džínsy a všeličo iné. Nápady sú naše, ale niečo aj odpozeráme. Vďaka veľkému množstvu darovaného materiálu máme náklady na výrobu v dielňach menšie“.

Sebavedomí mladí ľudia

Každého nového klienta na začiatok v Dome Svitania preskúšajú vo všetkých dielňach, aby zistili, na akú prácu sa hodí, ako sa dokáže zaradiť do kolektívu, či sa ľahko adaptuje a podobne. Volajú to „diagnostický pobyt“. Je dobrovoľný, bez nároku na mzdu. „Vyhne sa tak tomu, aby bol klient frustrovaný a sklamaný, tvrdila riaditeľka Štefánia Nováková. „Zriadujeme ročne tri miesta a máme 15 záujemcov, takže sa snažíme vybrať toho, kto bude prínosom aj pre ostatných. Máme ľudí vo veku od 21 do 42 rokov.“

V Dome Svitania je základom práca v chránených dielňach. Sociálna komunikácia, sociálne zručnosti – to je nadstavba.

Klienti Domu Svitania sa učia rôznym sociálnym zručnosťami, ako komunikovať, asertivite, riešeniu konfliktov, ako narábať s peniazmi, čo robiť vo voľnom čase. Pomohli im aj exkurzie spojené s prehliadkou chránených dielni Lebenshilfe v Rakúsku a Nemecku a účasť na kongrese v Holandsku, ktorý pripravovali samotní ľudia s postihnutím. Vďaka všetkým spomínaným aktivitám sa klienti Domu Svitania stávajú sebavedomými mladými ľuďmi, ktorí chcú pracovať a žiť normálne.

Keď sa človek započúva do slov Štefánie Novákovej, znie to ako rozprávka. Na konci tej rozprávky budú raz klienti z Domu Svitania žiť samostatný život v podporovanom bývaní. Sú dospelí, ich rodičia starnú, nebudú donekonečna spolu s nimi. Treba len ďalšiu skupinu nadšencov, ktorá sa pre nich rozhodne zriadiť chránené bývanie. Aby aj oni mohli odísť ráno do práce, podvečer sa vrátiť do svojho domova a venovať sa svojim blízkym, záľubám, vzdelávaniu. Možno o ďalších desať rokov bude aj tento sen skutočnosťou.

Eva Muchová
Foto - autorka

Komunikácia so sluchovo postihnutými pacientmi

Jedným z najmenej pochopených zdravotných postihnutí, ktoré robí pacientovi problémy už pri prvom stretnutí s lekárom, je postihnutie sluchu. Naučiť sa profesionálne kvalitnému rozhovoru so sluchovo postihnutým pacientom je pre pracovníkov v zdravotníctve a ošetrovatelstve veľmi náročná úloha.

Nedá sa naučiť len z kníh, dá sa to len v priamom kontakte, v živote s nimi. Inštitúcie, najmä školy, ktoré pripravujú svojich študentov na povolania, kde sa môžu stretnúť so sluchovo, aj ináč zdravotne postihnutými spoluobčanmi, vysoké školy zdravotníckeho smeru, katedry ošetrovatelstva, ktoré pripravujú budúce zdravotné sestry, po teoretickej i po praktickej stránke, by mali mať veľmi dôsledne vypracovanú aj túto problematiku. Rozhovory so sluchovo postihnutými im pomôžu lepšie porozumieť, poznať potreby, obavy, prostredie sluchovo postihnutých. Aj opakované návštevy v špeciálnych školách, ústavoch, liečebných zariadeniach majú veľký význam pre zlepšenie prípravy na ich neskoršie povolanie. Ak toto nezvládne budúci psychológ, sociálny alebo zdravotnícky pracovník počas svojej prí-

ravy na povolanie, po nástupe do zamestnania, môžu sa nevhodne prejaviť obranné mechanizmy, úzkosť, depresia, neistota v styku so zmyslovo postihnutými ľuďmi - pacientmi. Je veľmi pravdepodobné, že sa vytvoria a postupne upevnia nevhodné vzory správania sa voči zmyslovo postihnutým, čo bude vyvolávať nadmernú psychickú záťaž pri výkone profesie v kontakte s postihnutými.

Pri komunikácii so sluchovo postihnutými občanmi má problémy aj mnoho zdravých ľudí. Týka sa to i niektorých zdravotníckych pracovníkov, najmä tých, ktorí mali menej možností dostať sa do situácie, kedy bolo treba so sluchovo postihnutým pacientom komunikovať. Každý z nás sa inštinktívne vyhýba rozhovoru o nepríjemných alebo ťažko zvládnuteľných veciach. V rozhovore so sluchovo postihnutým pacientom si lekári či sestry môžu byť neistí až tak, že sa dokonca vyhýbajú i priamemu pohľadu. Ak chce sestra svoje povolanie vykonávať zodpovedne a dobre, mala by sa naučiť pri komunikovaní s pacientom pozerieť sa mu priamo do očí. Z profesionálneho hľadiska by ju na to mohla upozorniť staršia, skúsenejšia zdravotná sestra. Sluchovo postihnutý pacient neistotu

personálu veľmi rýchlo vycíti a komunikácia následne začne viaznuť. Pacient však potrebuje byť vypočutý, cítiť pochopenie a porozumenie. Je ochotný zdôveriť sa aj so svojimi starosťami a trápením. Takáto komunikácia môže pôsobiť navonok ako monológ a nie ako dialóg. Ak však do komunikácie rátame aj neverbálnu komunikáciu, ktorá sa pri počúvaní veľmi výrazne uplatňuje, možno toto tvrdenie vyvrátiť. Zdravotnícki pracovníci by sa preto mali snažiť viesť rozhovor s primeranou mierou optimizmu, so snahou upriamiť pozornosť sluchovo postihnutého pacienta k realizovateľnému, hoci zatiaľ len blízkeho terapeutickému cieľu. Náročnosť komunikácie zdravotníkov so sluchovo postihnutým pacientom bude závisieť od miery a druhu postihnutia sluchu, či ide o ľahšiu, strednú alebo ťažkú nedoslýchavosť alebo úplnú hluchotu. Bude však závisieť aj od ovládania reči, ktorú si osvojili a ktorú používajú či preferujú ako materský jazyk, hovorevú reč alebo posunkovú reč. Závisí aj od dosiahnutej úrovne vzdelania a získanej slovnej zásoby. Ak sluchovo postihnutý pacient používa hovorovú reč a dokáže dobre odzerať z pier, v rozhovore s ním mu možno sprostredkovať aj zložitejšie informácie. Je však potrebné prispôbiť sa konkrétnemu pacientovi a používať slová, ktorým pacient rozumie.

Slovná zásoba nepočujúcich použí-

vajúcich posunkovú reč však často nestacia ani na bežnú komunikáciu, odzranie alebo písomnú komunikáciu. Niekedy nepomáha dokonca ani najjednoduchšia forma komunikácie hovorovou rečou. Posunkovú reč však ovláda len málo počujúcich ľudí, vrátane zdravotníkov. Lekárska veda používa svoj špecifický jazyk, vychádzajúci z latinskej a gréckej terminológie. Tento jazyk je - ako jazyk každej vedy - odborný, abstraktný, umelý a taký musí byť. Je podmienkou vedecského dorozumenia sa. V tom prípade ostáva zdravotníkom uznať limity svojich možností a prizvať k rozhovoru s takýmto pacientom tlmočníka.

Prvé problémy majú sluchovo postihnutí pacienti už pri registrovaní sa v čakárni. Treba informovať či požiadať službukonajúcu sestru, aby v prípade, že je v čakárni sluchovo postihnutý pacient, prišla za ním a zavolała ho sama. Zavolaníu zvnútra ordinácie neporozumie nielen nepočujúci, ale ani nedoslýchavý pacient.

Z hľadiska schopnosti prijímať informácie možno povedať, že sluchovo postihnutí pacienti sú vizuálni, to znamená, že informácie vnímajú a prijímajú vizuálne, čo platí pre prelingválne nepočujúcich používajúcich posunkovú reč, aj nedoslýchavých odzranajúcich reč z pier, ako aj o hluchých odzranajúcich reč alebo dorozumievajúcich sa písomne.

Komunikácia s ľuďmi s poruchou sluchu v kontakte so zdravotníkmi si žiada vo všeobecnosti dodržiavať viaceré zásady: Jednotlivca vhodným spôsobom upozorníme, že s ním budeme hovoriť: rozprávaním - upútame jeho pozornosť smerom k našej tvári (najvhodnejší spôsob na tento účel je použitie neverbálnej komunikácie - haptiky, konkrétne vhodným dotykom a nielen zvyšovaním tónu hlasu). Hovoríme tak, aby pacient stále dobre videl na ústa sestry či lekára, aby mohol odzranáť hovorené slová z ich

úst a primerane otvárame ústa, využívame pritom dobrú artikuláciu, nie však neprimerane prehnanú. Zvyšovať hlas či kričať na pacienta nemá žiadny zmysel. Naša tvár by mala byť stále dobre viditeľná alebo osvetlená (nestojíme otočení chrbtom alebo ak sme pri vyšetrení v tmavej miestnosti, zažneme svetlo). Ale, lampa v ordinácii stomatológa môže sluchovo postihnutému pacientovi veľmi sťažiť odzranie. Podstatne mu môže sťažiť odzranie aj brada a fúzy ošetrujúceho lekára či iného zdravotníckeho pracovníka. Ak je to možné, snažíme sa, aby bol náš zrakový kontakt v rovnakej výške so zrakovým kontaktom sluchovo postihnutého.

Hovoríme pomaly, stručne, bez zdobnelín, používame jednoduché vety, prestávky a niektoré informácie pre istotu radšej zopakujeme. Využívame pritom obvykle prvky neverbálnej komunikácie, ako úsmev, ukávanie na predmet, o ktorom hovoríme a podobne. Mnohí nepočujúci dokážu veľmi dobre odzranáť. Odzranie si však vyžaduje určitú kombináciu vlôh, ktoré človek má, pričom vlôhy bývajú vrodené a nie je možné ich získať. Priemerný nepočujúci človek, podľa názorov odborníkov, nemá k dispozícii k odzraneniu o nič viac vlôh, ako priemerný počujúci človek.

Trpezlivo sa treba snažiť porozumieť reči sluchovo postihnutého pacienta, ktorá nebyva vždy dobre zrozumiteľná. Podľa potreby sa znovu trpezlivo spýtame (opakujeme vety), prípadne použijeme najbližšie synonymá, ukážeme či ponúkne pravdepodobnú odpoveď s otázkou, či postihnutí pacienti správne porozumeli. Zdravotnícki pracovníci by mali položiť vhodnú kontrolnú otázku. Až z odpovede pacienta na ňu si možno urobiť úsudok, do akej miery sluchovo postihnutý pacient skutočne porozumel.

Sluchovo postihnutému pacientovi treba venovať čas a dostatočne podrobne vysvetliť, čo mu je a aké vyšetrenia či

liečebný postup ho očakávajú. Prieskumy ukázali, že tretinu podstatných informácií získaných od lekára, pacienti (aj počujúci) buď nezachytili alebo si nestihli zapamätať, a to preto, že im nerozumeli alebo preto, že boli v strese, či im bolo nepríjemné, až trápne sa niečo lekára opýtať. Ak sluchovo postihnutý pacient niečo nerozumie, najbezpečnejšie je, informácie mu vhodnou formou napísať. Ak je komunikácia s ťažko sluchovo postihnutým problematická natoľko, že sa s ním zdravotníci nemôžu „dohovoriť“ ani s využitím písomného textu, snažíme sa o kontakt s doprevádzajúcou osobou.

Správanie sa sluchovo a mentálne postihnutého pacienta nekomentujeme, nekritizujeme, ale máme pre neho pochopenie. **Pristupujeme k nemu vždy s maximálnou mierou ľudskej dôstojnosti**, majúci pritom na zreteli, že aj toto je jedna z foriem nášho prejavu úcty k životu ako takému. Ak má zdravotnícky personál problém pri komunikácii s nepočujúcim, nie je to chyba pacienta. Pre obojstrannú dohodu je nutná profesionalita zdravotníkov.

Zdravotnícki pracovníci by sa mali vyvarovať prejavov akejkoľvek netrpezlivosti, nevhodných poznámok a vždy by mali plne rešpektovať osobnosť sluchovo (či zmyslovo, telesne či ináč) postihnutého pacienta, tak, ako by vždy predpokladali, že nám plne rozumie, i keď komunikácia s ním je veľmi obmedzená. U telesne a zmyslovo postihnutých pacientov, u ktorých došlo k poškodeniu zmyslu nedávno (po úraze alebo v dôsledku iného ochorenia), treba čím skôr starostlivosť zamerať na obnovu ich nezávislosti od druhých a na nácvik vnútornej sily postihnutého človeka tak, aby sa dokázal vyrovnáť s postihnutím a plnohodnotne žiť, napriek určitým obmedzeniam.

Pavol Beňo

12. október – Svetový deň reumatizmu

Koncert pre reumatikov

V období od 11. do 20. októbra pripravila Liga proti reumatizmu (LPR SR) a jej 17 miestnych pobočiek a klubov množstvo atraktívnych a poučných podujatí. Dôležitou súčasťou Akčného týždňa Dekády kostí a kĺbov (2000 – 2010) bola osвета a vzdelávanie v snahe o lepšiu informovanosť o prevencii, prvých príznakoch ochorenia a neskôr o spôsobe,

ako predchádzať deformitám a trvalým následkom, ktoré reumatické ochorenia pacientom v neskoršej fáze spôsobujú.

Štatistiky hovoria, že zápalové a degeneratívne reumatické ochorenia majú vzrastajúci trend. V súčasnosti ich je okolo **300 druhov** a už roky sa držia na popredných miestach pri priznávaní čiastočného a trvalého invalidného dôchodku.

Viac ako **103 miliónov** Európanov trpí na reumatické ochorenia. Aj vďaka podobným aktivitám sa prostredníctvom prevencie a vzdelávania darí toto riziko znižovať. Lepšou informovanosťou širokej verejnosti sa darí včasná diagnostika a možnosti využívania a dostupnosti najnovších liečebných postupov, a tým predchádzanie trvalého poškodenia kĺbov a imobility pacienta.

Liga proti reumatizmu na Sloven-

sku už tradične pripomína občanom, že **12. október** je vyhlásený Svetovou zdravotníckou organizáciou za **Svetový deň reumatizmu**. Akčný týždeň Dekády kostí a kĺbov (2000 – 2010) pokračuje 16. októbrom - Svetovým dňom chrčtice, 17. októbrom - Svetovým dňom úrazov a poranení pohybového aparátu a končí 20. októbrom - Svetovým dňom osteoporózy. Sekcia mladých reumatikov na záver

uvedeného Akčného týždňa pripravila slávnostný večer v Dome umenia v Piešťanoch, kde zhodnotia celoročné snaženie dobrovoľníkov Ligy a vyhodnotia sa podujatia Akčného týždňa LPR SR.

Hlavným programom slávnostného večera 20. októbra 2007 bol koncert v Dome umenia v Piešťanoch., kde vystúpila hudobná skupina Free Voices, ktorá v hodinovom koncerte podporila reuma-

tikov, ale aj pobavila všetkých priateľov a hostí. Srdečne vítaní boli aj kúpeľní hostia a návštevníci Piešťan, ktorí prišli podporiť budúce aktivity Sekcie mladých reumatikov. Výťažok z koncertu sa využije na benefičné účely pre deti z Klubu Kílbik a pre mladých reumatikov na rekondično-integračný pobyt v roku 2008.

Jana Černáková
Podbranč

Aktuálne

Motivačné centrum Nezábudka

Liga za duševné zdravie vo svojom sídle na Ševčenkovej 21 v Bratislave – Petržalke 8. novembra tohto roku otvorila nové Motivačné centrum Nezábudka. Centrum pripravilo tri zaujímavé programy ako príležitosť na ďalší rozvoj ľudí s duševnými poruchami, ich príbuzných, ale aj profesionálov. Celý projekt finančne podporila farmaceutická firma a Ministerstvo kultúry SR, ktoré podporilo najmä špeciálne Štúdio Open-Art.

V rámci prvého programu v štúdiu **Open - Art** sa prítomným výtvarníkom venoval Vladimír Kordoš, ktorý pôsobí ako pedagóg na Škole užitočného výtvarníctva J. Vydru v Bratislave a ktorý spolupracuje s Národným osvetovým centrom pri organizácii výstav amatérskych výtvarníkov. Amatérskym výtvarníkom sa tentoraz predstavil aj maliar Igor Minárik, ktorý je učiteľom Základnej umeleckej školy v Bratislave. Ďalšie stretnutia Open

Art budú pravidelné (2-krát za mesiac), kde sa budú stretávať ľudia s duševnými problémami, ktorí javia záujem o výtvarné aktivity. Cieľom otvoreného štúdia bude rozšíriť ich výtvarné vnímanie a vzdelanie v oblasti používania a experimentovania s výtvarnými technikami, pod odborným vedením profesionálnych výtvarníkov, ktorí sa budú vo vedení ateliérov strieďať alebo dopĺňať. Okrem týchto výtvarných ateliérov, určených hlavne pre Bratislavčanov, sa každý mesiac uskutočnia aj víkendové výtvarné workshopy určené pre mimobratislavských záujemcov – napríklad členov patientskych združení. Program bude mať rovnakú náplň ako výtvarné ateliéry. Ďalšie stretnutia záujemcov o tento program sa uskutočnili 22. novembra, 6. decembra a budú aj 20. decembra tohto roku. Ďalšie termíny v roku 2008 budú upresnené na internetovej stránke: www.dusevnezdravie.sk

Program **Podpora** – zahŕňa 12 stret-

nutí za rok, a to príbuzných duševne chorých ľudí, ktorí sa takto budú mať možnosť zorientovať v ochorení (ako sa prejavuje, etiológii a prognóze, dôsledkoch...), budú sa môcť poradiť o správaní sa k duševne chorému príbuznému, získajú informácie o možnostiach odbornej pomoci mimo nemocničného prostredia, sociálno - právneho poradenstva.

V programe **Kontinual** ponúka Liga za duševné zdravie vzdelávacie víkendové workshopy pre pracovníkov v odboroch pomáhajúcich profesií (psychológov, psychiatrov, sociálnych pracovníkov) z celého Slovenska. Plánuje i viaceré zaujímavé okruhy ďalšieho vzdelávania. Vyberie, napríklad, niektoré z nasledujúcich tém: zvládacie stratégie stresu/ komunikácia pre psychiatrov, stratégie prevencie vyhoorenia - Burn out syndróm, supervízia pri zvládaní pracovných problémov, vzdelávanie v krízovej intervencii a dovozdelávanie v arteterapii. (ov)

Svetový deň diabetu – 14. november

Hovoriaci glukomer

Predseda Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Branislav Mamojka, začiatkom novembra predstavil (pri príležitosti Svetového dňa diabetu, ktorý pripadá na 14. 11.) slovenskej verejnosti nový prístroj na meranie glukózy v krvi, hovoriaci glukomer SensoCard Plus, ktorý dokáže všetky pokyny a hodnoty zobrazené na displeji nahlas vysloviť.

Glukomer zjednoduší život cukrovkárom, pretože práve ich ochorenie často vedie k poruchám zraku. Podľa Branislava Mamojku prístroj je vhodný pre ľudí, ktorí majú zvyšky zraku a môžu si urobiť odber krvi, aj keď nevidia na displej. Glukomer priniesol na Slovensko výhradný

zástupca maďarského výrobcu. Bol navrhnutý tak, aby aj nevidiaci boli schopní jednoducho, spoľahlivo a presne zmerať hladinu cukru v krvi. Prístroj spĺňa všetky platné medzinárodné normy. Glukomer vyslovuje pokyny - pacient si najprv musí odberovým perom pichnúť do prsta a kvapku krvi priložiť na prúžok napojený na prístroj, potom zaznie hodnota hladiny cukru. Celý proces merania je riadený mikroprocesorom vnútri prístroja, ktorý automaticky ukladá namerané údaje spolu s dátumom a časom. Kapacita pamäte umožňuje uložiť údaje až pol tisícky testov. Uložené údaje sa dajú stiahnuť do počítača, takže majiteľ glukomeru si môže uchovať v pamäti počítača celú svoju históriu merania glukózy.

Prístroj vypočíta aj priemerné hodnoty za určité obdobie, možno si nastaviť dátum a čas, anglický/nemecký alebo český jazyk. Vďaka funkcii hovorenia sa značne znižuje možnosť zlého prečítania výsledkov a tým aj následné nesprávne liečenie cukrovky zrakovo postihnutých pacientov. Glukomer SensoCard je kalibrovaný iba na použitie čerstvej kapilárnej krvi. Žilná krv alebo krvná plazma nie je na presné meranie hladiny glukózy v krvi vhodná. Po celý čas, keď je funkcia hovorenia aktívna, svieti na displeji glukomeru obrázok reproduktora. Súčasťou balíčka je 25 prúžkov, jedno odberové pero a osem lanciet - nástavcov na pero. Kapacita pamäte je 500 meraní. Z ceny 5113 korún dopláca pacient 10 korún, zvyšok hradí zdravotná poisťovňa.

(em)

Predstavujeme

Občianske združenie
Humanita pre život

H u m a n i t n á spoločnosť vznikla ako Občianske združenie pod názvom Humanita pre život v marci roku 1992 v Košove. V roku 1992 sa stala aj členom Slovenskej humanitnej rady. Od februára 2005 sídli v Košiciach a má celoslovenskú pôsobnosť. Od svojho založenia dodnes je pozoruhodná svojím programom a aktivitami. Organizovaním benefičných, kultúrnych, aj športových podujatí materiálne a finančne pomáha najmä deťom, ktoré pre svoj dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav alebo sociálnu odkázanosť akútne potrebujú pomoc. Podrobnejšie nám o Humanite pre život a živote pre Humanitu porozprával JUDr. Jozef Janíček, predseda tejto spoločnosti v nasledujúcom rozhovore.

V tomto roku vaša spoločnosť oslávila 15. narodeniny. Koľko mala členov v čase svojho vzniku? Môžete s odstupom času vymenovať najvýznamnejších z nich?

Pred pätnástimi rokmi mala naša spoločnosť 24 kolektívnych a 25 individuálnych členov, čo predstavovalo najširšiu členskú základňu v histórii. V roku 1996 sa spoločnosť „prestahovala“ do Krompách. Tu sme pre svoju činnosť našli lepšiu pôdu. S odstupom času by som chcel vymenovať tých, ktorí dodnes ostali kolektívnymi členmi. Na prvom mieste treba spomenúť firmu KOVALČÍK, s.r.o. Krompachy, ktorá je kolektívnym členom humanitnej spoločnosti od jej založenia a dnes pôsobí pod názvom STI, s.r.o. Krompachy. V roku 1993 sa kolektívnymi členmi stali ELEKTROSET, s.r.o. Krompachy a folklórny súbor „ŽELEZIAR“ spolu s detským folklórnym súborom „ŽELEZIARIK“ z Košíc. V roku 1994 pribudlo kolektívne členstvo firiem MIVA plus, s.r.o. Košice, HASMA, s.r.o. Krompachy a Slovenského futbalového zväzu. V roku 1995 pribudol SEZ, a.s. Krompachy.

Všetky subjekty sú dodnes kolektívnymi členmi našej spoločnosti. Z 18 individuálnych členov som doteraz ostal členom už iba ja. Čo je však horšie, traja zakladajúci členovia sa 15. narodenín spoločnosti nedožili.

Koľko individuálnych a koľko kolektívnych členov máte dnes a ktoré ich činy vošli do histórie vašej spoločnosti?

Ak hovoríme o kolektívnom či individuálnom členstve, treba povedať, čo je jeho podstatou. Kolektívni členovia predovšetkým svojimi finančnými príspevkami alebo oslovovaním svojich obchodných partnerov získavajú finančné prostriedky na financovanie aktivít humanitnej spoločnosti. Individuálni členovia zasa organizačne, technicky a personálne zabezpečujú realizáciu týchto aktivít. Spoločným cieľom je materiálna či finančná pomoc humanitnej spoločnosti konkrétnym adresátom – handicapovaným deťom. K dnešnému dňu máme 12 kolektívnych a 13 individuálnych členov.

Kto najviac pomohol uskutočňovať vaše zámery a komu sa podarilo najviac pomôcť?

V súčasnosti spoločnosť realizuje svoje poslanie prostredníctvom piatich tematických blokov: OZVENY RODNEJ ZEME (doteraz 14. ročníkov folklórnych slávností aj s medzinárodnou účasťou). Ďalej sú to FUTBALOVÉ AKTIVITY (vrátane 9. ročníkov futbalových turnajov o „Pohár humanitnej pomoci“). Nasledujú Koncerty mariánskych piesní „MODLITBA ZA SLOVENSKO“. Nemožno vynechať ani Vianočné koncerty „Šťastie, zdravie, pokoj svätý vinšujeme Vám“ (doteraz 15. ročníkov). Nemenej zaujímavé bývajú Medzinárodné majstrovstvá Slovenska vo varení a jedení bryndzových halušiek (doteraz 9. ročníkov). Pri realizácii folklórnych slávností a vianočných koncertov je veľmi výrazná pomoc Ing. Vladimíra Urbana, umeleckého vedúceho a choreografa nášho kolektívneho člena, folklórneho súboru „ŽELEZIAR“. Vladimír Urban je režisér a scenárista aktivít, v ktorých nechýbajú ani vystúpenia

„Železiara“ a „Železiarika“. Tieto aktivity priniesli doteraz deťom vyše pol milióna korún. V rámci futbalových aktivít je rozhodujúcim činiteľom kolektívne členstvo Slovenského futbalového zväzu, ktorého súčasťou je Východoslovenský futbalový zväz. Toto spojenie donieslo chorým deťom takisto vyše pol milióna korún zo stretnutí reprezentačných výberov a futbalových turnajov. Atraktívnym pre divákov sú haluškové majstrovstvá za účasti našich krajanov (doteraz 7 krajín z Európy a zo Severnej Ameriky), v rámci ktorých oslovujeme a rátame aj s podpredsedom vlády SR pre národnostné menšiny Dušanom Čaplovičom a predstaviteľmi Svetového združenia Slovákov. Prostredníctvom nami organizovaných aktivít sa vo finančnom vyjadrení takmer pol milióna korún ušlo Detskému oddeleniu Nemocnice s poliklinikou v Krompachoch, takmer stotisíc korún dostala Detská fakultná nemocnica v Košiciach. Spomenúť treba i Detské oddelenie Nemocnice s poliklinikou v Gelnici, Ústav sociálnej starostlivosti pre mládež v Prakovciach, Detské domovy v Spišskom Štiavniku a Kamenici, Dojčenský ústav Mlynky - Biele vody, Strednú školu internátnu pre sluchovo postihnuté deti v Prešove i Základnú školu pre telesne postihnuté deti vo Vranove nad Topľou. Zdravie sme pomáhali vrátiť aj maloletému Marošovi Marečákovi z Poráča, Miškovi Bérešovi z Košíc a iným deťom.

Orientujete sa na pomoc najmä zdravotne postihnutým mladým ľuďom, aj deťom z málopodnetného prostredia. V ktorých regiónoch sa vám to podarilo?

Výber prostredia pri realizácii našich aktivít smerujúcich k naplneniu hlavného cieľa do značnej miery závisí od spoluorganizátorov alebo hlavných reklamných partnerov. Z tohto pohľadu ide nielen o celoslovenskú, ale i medzinárodnú pôsobnosť. Výťažky z našich podujatí pomohli najmä deťom v Košickom a Prešovskom kraji, ale tiež na Liptove, v Turci, v Nitre a Močenku. Z medzinárodného pohľadu sme boli iniciátormi pomoci deťom v Békešskej Čabe (Maďarsko) a v Báčskom Petrovci (Srbsko).

Pätnásť rokov je dosť dlhé obdobie na to, aby ste mohli bilancovať úspechy i neúspechy. Aké ús-

pechy vás posunuli dopredu a ktoré problémy vás dodnes trápia?

V tomto roku si pripomíname 15. výročie založenia, ale humanitná činnosť pôsobí o dva roky dlhšie. V roku 1990 začal pôsobiť „Organizačný výbor humanitnej pomoci“ zložený z troch subjektov. Po organizovaní prvých podujatí po dvoch rokoch došlo v roku 1992 k založeniu spoločnosti s právnu subjektivitou. A to bol prvý veľký úspech umocnený tým, že HUMANITA PRE ŽIVOT bola pri svojom prijatí (6.5.1992) za člena Slovenskej komory Československej rady pre humanitnú spoluprácu (dnes SHR) jediným jej členom, ktorý mal sídlo na vidieku, v Kojšove, dedinke s osemsto obyvateľmi. Zmena sídla viedla k ďalšiemu rozvoju spoločnosti a jej činnosti. Rozrástla sa členská základňa, rozšíril sa obsah pomoci nielen doma, ale i za hranicami našej vlasti. Za úspech môžeme považovať aj skutočnosť, že sa nám podarilo osloviť subjekty ako napríklad: Slovenský futbalový zväz, Rádio REGINA Košice, mestá Košice a Krompachy. Všetci sa stali našimi kolektívnymi členmi. Predstavujú akoby „ozubené kolesá“, ktoré túto humanitnú spoločnosť „priviezli“ k zdravotne postihnutým a sociálne odkázaným deťom, ktorým sme poskytlí pomoc predstavujúcu takmer 1,9 milióna korún. K tomu treba pridať i pôsobenie na morálne vedomie spoločnosti. A to je niekedy väčší úspech ako finančný obnos. Došlo však k zníženiu členskej základne, čo nás vedie k zamysleniu sa.

Aké sú vaše krátkodobé plány, ktoré si vaša spoločnosť stanovila na budúci rok?

V rámci našich aktivít v troch prípadoch pôjde o jubilejné ročníky. 15. ročník OZVIEN RODNEJ ZEME by sme chceli uskutočniť s medzinárodnou účasťou. To isté sa týka i 10. ročníka Medzinárodných majstrovstiev Slovenska vo varení a jedení bryndzových halušiek. Naším snom je osloviť a samozrejme, na majstrovstvách i privítať družstvá našich krajanov zo všetkých kontinentov. Pri organizácii 10. ročníka futbalového turnaja o „Pohár humanitnej pomoci“ sa spoliehame na pomoc Slovenského futbalového zväzu, Východoslovenského futbalového zväzu a na štart

niektorého reprezentačného, prípadne regionálneho výberu.

Ktoré vaše dlhodobé zámery považujete v súčasnosti za najdôležitejšie?

Základným zámerom je, samozrejme, poskytovanie finančnej a materiálnej pomoci handicapovaným deťom. Na dosiahnutie tohto cieľa treba skvalitniť členskú základňu a orgány našej spoločnosti. Väčšiu pozornosť treba venovať získavaniu finančných prostriedkov, predkladaníu a spracovávaníu projektov na poskytovanie dotácií z ústredných orgánov štátnej správy, samosprávnych orgánov, ale aj sondovať možnosti získania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ. Samozrejme, budeme venovať väčšiu pozornosť medializácii našej činnosti v tlačových i elektronických médiách.

Stretli ste sa počas vášho pôsobenia s prípadmi diskriminácie postihnutých a znevýhodnených mladých ľudí a ak áno, môžete uviesť za všetky jeden príklad?

Spomínam si na prípad jedného pána, ktorého som oslovil so žiadosťou o podporu našich humanitných aktivít. Keď som mu priblížil poslanie humanitnej spoločnosti, dostalo sa mi odpovede: „Keby to bolo na vzdelanie, na knihy, prispel by som. Na „debilné deti“ nedám ani halier.“ Ospravedlnil som sa mu za narušenie rovnováhy jeho sveta dobra a zla. Lenže, prečo popri zdravých a úspešných niekedy nevidíme či nechceme vidieť i chorých a slabých, ktorí za svoje polozenie vo väčšine prípadov nemôžu? Odpoveď musíme hľadať každý v sebe.

Stretávate sa aj s prípadmi porušovania práv detí a ak áno, v čom najčastejšie a kde?

Vo všeobecnosti sa každý z nás stretáva s prípadmi porušovania práv detí. Televízia, rozhlas, noviny a časopisy takmer denne prinášajú reportáže na túto tému. Keďže nie sme organizáciou, ktorá sa zaoberá riešením týchto problémov, neprihádzajú k nám žiadosti, námety či skutočnosti týkajúce sa porušovania práv detí. Je to však veľmi závažná problematika, ktorej sa venuje i OSN prijatím dvoch základných dokumentov: **Deklarácie práv dieťaťa**, ktorá obsahuje 10 morálnych princípov potvrdzujúcich, že „ľudstvo

je povinné dať dieťaťu to najlepšie, čo má.“ Ale je to tak i v skutočnosti? Urobme teda spoločne ešte viac pre to, aby handicapované deti mohli v súlade s medzinárodným **Dohovorom o právach dieťaťa** dosiahnuť čo najväčšiu samostatnosť a aby mohli viesť plnohodnotný a aktívny život v spoločnosti.

Ako si do budúcnosti predstavujete spoluprácu so Slovenskou humanitnou radou?

Spolupráca HUMANITY PRE ŽIVOT so Slovenskou humanitnou radou vychádza zo zásady naplňovania cieľov a poslania spoločnosti a je z jedného uhla pohľadu individuálna a z iného spoločná pre všetky členské organizácie SHR. My doterajšiu spoluprácu považujeme za dobrú a prospešnú. Teší nás podpora niektorých našich projektov, možnosť účasti na vianočnej finančnej zbierke „Pomôžte spolu s nami“ v obchodných domoch TESCO. Ďakujeme i za propagáciu našej činnosti, ku ktorej patrí i osobná účasť funkcionárov vedenia SHR na našich aktivitách. Aj za tieto formy pomoci boli SHR udelené ocenenia pri príležitosti 10., aj 15. výročia začatia našej humanitnej činnosti. Tieto aktivity vzájomnej spolupráce by sme chceli zachovať a rozvíjať aj v budúcnosti a **spoločnými silami priniesť svetlo a nádej do tmy utrpenia tým, ktorým život ukázal menej priaznivú tvár. Aby výsledok našej vzájomnej spolupráce bol pre nich darom srdca, úsmevom, podaním ruky. Dovoľte mi v tomto predvianočnom čase zaželať, aby sa stal betlehemskou hviezdou predstavujúcou zvláštne citové čaro, obohatené o zelenú vetvičku nádeje a života.**

Margita Škrabáľková

Kontakt:

Humanitná spoločnosť

Humanita pre život

Občianske združenie

Kontaktná osoba:

JUDr. Jozef Janíkov

Adresa:

Letná 45, Košice

PSC: 04001

E-mail: adryka@post.sk

Číslo účtu: 0521427288/0900

Bankové spojenie:

Slovenská sporiteľňa, a.s.

IČO: 17150434

Láskavé dotyky

Spoločnosť psoriatickov a atopikov SR, patientská organizácia združujúca ľudí s najčastejšími chronickými kožnými chorobami, členská organizácia SHR, uskutočnila pre širokú verejnosť unikátne celoslovenské podujatie, Deň kože – deň dotykov, ktoré sa konalo v sobotu, 24. novembra 2007 v Mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši.

Naprograme boli prednášky renomovaných kožných lekárov z celého Slovenska určené predovšetkým ľuďom s kožnými problémami, najmä so psoriázou a atopickým ekzémom. Každý záujemca mal možnosť získať užitočné informácie o prevencii najrozšírejších kožných chorôb. V priestoroch mestského úradu boli pre návštevníkov po celý deň k dispozícii bezplatné poradne dermatológov

vrátane vyšetrenia znamienok dermatoskopom. So svojimi otázkami sa záujemci obracali aj na psychológa a k dispozícii bolo aj sociálne poradenstvo.

Svoje stánky a konzultačné miesta mali vo vestibule mestského úradu aj distribútori kozmetických prípravkov a výživových doplnkov. Okrem informácií, napríklad aj o tom, že ani psoriáza ani ekzémy, akné, ichthyóza či vitiligo nie sú infekčné, sa prítomným na Dni kože – dni dotykov dostalo aj priateľského objatia a porozumenia. Práve ľudia s kožnými chorobami si totiž dobre uvedomujú, že láskavé dotyky sú nevyhnutné. Liečivú silu objatí potvrdzujú aj vedci z americkej univerzity v Severnej Karolíne, ktorí zistili, že tento láskavý stisk znižuje riziko ochorenia srdca, zmierňuje stres, napomáha k dlhove-

kosti a dodáva sebavedomie aj pri vystupovaní na verejnosti.

Zaujímavé boli aj nasledujúce témy prednášok: Systémová liečba psoriázy, Biologická liečba psoriázy, Psoriáza a atopická dermatitída v detskom veku, Fototerapia kožných chorôb, Onkologické ochorenia kože. Chronické kožné choroby v detstve, Moderná terapia atopickej dermatitídy, Liečba psoriatickej artritídy, Klimatoterapia a kúpeľná liečba kožných chorôb, Psychosomatická medicína a kožné choroby, Psychologické aspekty a kvalita života s poznačenou kožou, Vplyv výživy na stav kože, Spolupráca s patientskymi organizáciami, Sociálne dôsledky chronických kožných chorôb a možnosti ich kompenzovania a Nie sme malomocní, ani bezmocní. Viac informácií nájdete na: www.spae.sk a www.psoriaza.sk

Vlasta Husárová

Rozhovor

Detský domov nie je pre nikoho

Mosty v sociálnoprávnej ochrane II – pod týmto názvom sa v dňoch 6. a 7. novembra tohto roku v Častej-Papierničke uskutočnil 7. ročník medzinárodnej konferencie, ktorú už tradične zorganizovala Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar v spolupráci s Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity a Inštitútom ochrany práv dieťaťa a rodiny. Konferencia poskytla priestor na výmenu informácií, poznatkov a skúseností v práci, ktorej naplnením je vrátiť dieťa do rodiny. Na konferencii odznelo veľa príspevkov. Na tému detí z detských domovov sa vyjadrovali psychológovia, pracovníci z detských domovov, zástupcovia štátnej správy, mimovládnych organizácií. Veľký ohlas v publiku vyvolala svojimi podnetnými úvahami Ywona Niemaszová, riaditeľka Detského domova Usztko v Poľsku, ktorú sme požiadali, aby sa s nami podelila o skúsenosti zo svojej 18-ročnej praxe.

Aký je váš názor na detské domovy?

- V poľskej spoločnosti vládne iná realita, funguje iná štruktúra detských domovov. Poľské zákonodarstvo hovorí jednoznačne, že pobyt dieťaťa v ústavnej

starostlivosti musí byť čo najkratší. Detský domov nie je pre nikoho! Keby som sa spýtala vás, či chcete zameniť svoju rodinu za krásne byty, kde by ste mali veľa kolegov, čo by ste odpovedali? Keď som brala prvý raz z rodiny do detského domova 11-ročné dievčatko, po ceste mi povedalo: „Berieš mi môj domov, berieš mi mojich priateľov, berieš mi celý môj život“. Takže, mojou povinnosťou je, urobiť všetko pre to, aby sa dieťa dostalo naspäť do rodiny a všetko pre to, aby sa do detského domova už nikdy nevrátilo. Poľský zákon hovorí, že dieťa môže ísť do detského domova až po vyčerpaní všetkých možností. Detské domovy Usztko sú pilotným projektom v Poľsku. Podľa tohto projektu sa pracuje v piatich ďalších domovoch, ktoré patria združeniu Náš dom a súčasne sa pripravujú ďalší vychovávatelia z celého Poľska. Poľský zákon prikazuje detskému domovu pracovať s rodinou, ale nehovorí ako. My sme sami vypracovali metódu práce s rodinou na základe našich skúseností, vedomostí a vedomostí mnohých odborníkov a zhromaždili sme ich do spoločných zásad. Hovoríme tomu, že hlásame dobrú zvesť. Projekt sme začali uskutočňovať pred tromi rokmi.

Aká je osobnosť vychovávateľa? Podľa vašich slov sa musí kontaktovať

s rodinou, starať sa o svojich zverencov, byť k dispozícii rodičom, keď sú v kríze... Vyzerá to, ako keby musel pracovať 24 hodín denne...

- Vychovávateľ je najdôležitejší pre dieťa i rodinu. Pozná ich, pomáha im, musí im rozumieť. Je najväčším ohnivkom vo vzťahu domov – rodina – dieťa. Nemôže však pracovať 24 hodín denne, lebo má vlastnú rodinu a vlastný život. A dobrý vychovávateľ je ten, ktorý je spokojný so svojim vlastným životom. Ako to dosiahnuť? Vychovávateľ si musí postaviť hranice, ktoré sú známe dieťaťu i rodine. Musí dohodnúť vopred pravidlá spolupráce. Hovorí dieťaťu – som tu pre teba na sto percent vtedy, keď som v práci. Keď bude pre teba niečo ťažké, prídem za tebou, ale váž si ma i môj čas, lebo mám tiež rodinu. Deťom treba hovoriť pravdu. Nemôžeme im vraviť – toto je tvoj domov a ja ti budem vždy k dispozícii, lebo to nie je pravda. Práca v domove je naše zamestnanie, na tom nie je nič zlé. Deti sú múdre. Keď im povieme pravdu, tak ju prijímú. Vychovávateľ musí byť silný, zdravý, spokojný, lebo keď bude stále len v práci, nebude môcť deťom pomáhať, lebo sa mu „vybijú baterry“. Deti tomu rozumejú. Ako hovorí jeden poľský vychovávateľ, „dieťa je

človek a nie dieťa je tiež človek“. Vychovávateľ musí mať srdce, ale musí byť aj konzekventný a profesionálny. Samotné srdce nestačí. Každý vychovávateľ má na starosti dve - tri deti. Podľa zákona môže mať maximálne štyri. Okrem toho, že prichádza do služby, kde sa stará o všetky deti, má ešte hodiny vyhradené výlučne pre svoje tri deti, aby s nimi mohol individuálne pracovať.

Vo vašom diskusnom príspevku ma zaujala skutočnosť, že každé dieťa do šestnástich mesiacov vraciate do rodiny. Je to dostatočný čas, aby ste preskúmali, či je rodina ústretová a pripravená prevziať zodpovednosť? Nie je to príliš tvrdé, keď rodina nespolupracuje, keď jej jasne naznačíte, že môže o dieťa prísť a navrhnete súdu, aby bolo dieťa odovzdané do náhradnej starostlivosti?

- Psychológia hovorí, že ak sa po

pätnástich mesiacoch nepodariť vzbudiť motiváciu rodičov a záujem o zmenu prístupu, tak sa to už nepodariť. Počas týchto mesiacov sa musí s rodičmi intenzívne pracovať. O tom, aký bude ďalší postup, nerozhoduje jeden človek, ale celý tím. Zvažujeme, či boli všetky možnosti vyčerpané. Nemôžeme však čakať donekonečna. Niektoré rodiny sľubujú, že niečo urobia, ale nerobia nič. Pomáhame rodičom, aj keď dieťa od nás odíde, ale nie sme schopní dlhodobo zotrvať v tomto vzťahu. Musia nastúpiť iné inštitúcie, ktoré zoberú na seba zodpovednosť za ďalšie fungovanie rodiny po návrate dieťaťa z detského domova. Tieto inštitúcie sa musia zmeniť, lebo ešte stále pomoc rodinám nechápu správne. V ich vnímaní je pomoc vlastne kontrolou. Ale rodinám treba predovšetkým pomáhať, ukazovať im možnosti. Treba sa k nim správať s úctou, aj

keď vám ponúknu čaj zo špinavého pohára. Sociálni pracovníci často kontrolujú, ale nepomôžu a svojím prístupom môžu vzbudiť nevoľu. Najdôležitejšie zmeny v rámci transformácie sú zmeny v spôsobe myslenia ľudí a ich mentality. Ak to tak nebude, žiadna transformácia sa nepodariť. Podľa môjho názoru, veľmi dôležité sú vzťahy. Preto detský domov Uszka vytvára kontakty so školou, farou, kurátorom, centrom pomoci rodine a samozrejme, skúma silné stránky rodiny, lebo v žiadnej rodine nie je všetko len zlé. Nič v živote nie je čiernobiele. Hľadáme v rodine niekoho, kto môže pomôcť. A zároveň hľadáme príčinu, prečo muselo odísť dieťa do detského domova. Musia spolupracovať všetky zložky, lebo je nemysliteľné, aby do rodiny chodili striedavo z rôznych inštitúcií a každý im predostieral svoj plán.

Eva Muchová

Napísali nám

Nezvyčajná služba pre pacientov

S vekom človeka neraz pribúdajú aj choroby a zdravotné postihnutie. Doniesť lieky a zdravotné pomôcky z lekárne domov býva pre imobilného a navyše osamelého človeka veľký problém. Aj pre ich príbuzných a známych to môže byť problém, pretože mnohé lieky v lekárni vždy nie sú a musia sa objednávať, čo si žiada návštevu lekárne viac ráz za sebou.

Preto je veľmi záslužné, že v Bratislave vznikla donášková služba liekov a zdravotných pomôcok. Túto službu, ktorú využívam od septembra 2006, zabezpečuje spoločnosť RETIA a som s ňou veľmi spokojná. Som imobilná a okrem liekov na predpis, potrebujem aj stomic-

ké a urologické pomôcky. Objednávam a kupujem si aj rozličné liečivá, čaje a výrobky osobnej hygieny. Prostredníctvom uvedenej služby sa mi podarilo získať aj polohovaciu posteľ, chodítko, protišmykovú podložku do vane, ako aj elastické pančuchy.

Na zabezpečenie takejto služby treba najprv zatelefonovať na číslo: 0918/660 264, uviesť meno pacienta a miesto, kde majú byť lieky doručené a meno a priezvisko lekára s pracoviskom, kde ich bude predpisovať. Netreba sa pritom báť vysokých poplatkov za telefonovanie. Možno dvakrát zazvoníť a zamestnanci uvedenej služby zavolajú späť. Pri prvej donáške liekov do domu sa podpíše

zmluva medzi donáškovou službou a pacientom, v ktorej pacient podpíše súhlas na preberanie receptu od lekára, ako aj na vybratie liekov v lekárni treťou osobou, ktorá ich doručí pacientovi na uvedenú adresu. V zmluve je stanovená pevná cena 20 Sk za každé doručenie liekov a zdravotných pomôcok. Na túto službu ma upozornila moja praktická lekárka, ktorá mi lieky a zdravotné pomôcky predpisuje. Na tejto službe si cením ba nej najmä to, že pracovník, ktorý mi lieky doručuje, mi vie vždy poradiť a pomôcť, čo je pre osamelých ľudí pomoc na nezaplatenie.

Viera Hrvolová

ILCO klub Bratislava - Ružinov

Život nás učí chápať

Chcem vám poďakovať a zároveň napísať, ako sme pracovali v zariadení pre mentálne postihnuté deti Hestia v Pezinku. Učila som 35 rokov v základnej škole a potom som pracovala ako čerstvá dôchodkyňa v Hestii. Moja práca bola aj tam koníčkcom. Tešilo ma, že môžem znova pracovať s deťmi. Práca to bola náročná, no zaujímavá a prinášala mi radosť a uspokojenie.

Pretože som dlhé roky viedla hudobno-tanečno-recitačný detský súbor Grinavanka, zaujalo ma, keď pani riadi-

teľka Hestie prišla s nápadom pripraviť kultúrny program „Pezinské javiskové všeličo“. Prizvala som žiakov zo Základnej školy Pezinok – Orešie a nacvičovali sme kultúrny program spoločne s postihnutými deťmi. Zvolili sme témy z nášho regiónu v presvedčení, že nič nemôže byť krajšie ako dedičstvo našich otcov skryté v kráse ľudových zvykov, tancov a hier zachytávajúce krásu slovenského jazyka, aj krásu národa. Podujatie sa podarilo, deti boli šťastné a my, dospelí v Hestii tiež. Vďaka patrí pracovníkom, ktorí naďalej pracujú v tomto zariadení.

Je mi ľúto, že zdravotný stav a vek mi už nedovolí pracovať naďalej aj mne. A pre všetkých tých, ktorí sa rozdávať v prospech rozvoja detí, chcem odkázať toto: Život nás nechce deptať a biť, iba nás učí chápať. Mal by byť radosťou a šťastím ľudskej duše. Kto dokáže pohľadiť svoje srdce, znásobí si duchovné a vitálne sily.

Kto dokáže pohľadiť srdcia iných, pochopil zmysel svojho života. Je dobré, ak niekto nielen pre seba, ale aj pre druhých žije.

Ružena Šmáhovská

Pezinok

Viete, že

Program SND je aj v braillovom písme?

Slovenské národné divadlo spoločne s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska prišlo so zaujímavým pilotným projektom, ktorý vychádza v ústrety zrakovo postihnutým občanom a je prvým svojho druhu na Slovensku. Pred premiérou hudobnej drámy *Kráľ sa zabáva*, 8. novembra tohto roku, ponúklo divákovi vo foyeri novej budovy SND prvý programový bulletin v braillovom písme, ktorý má 94 strán formátu A4.

„Povedali sme si, že v novej budove treba začať ponovom“, zdôvodnil projekt predseda ÚNSS, Branislav Ma-

minka a dodal: „Nebudeme mať však bulletin v dispoziícii na rozdávanie ani na predaj. Bulletin bude k dispozícii pre hendicapovaných v sídle Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, aby sa záujemcovia mohli podrobne oboznámiť s dejom divadelnej inscenácie ešte pred návštevou predstavenia. Ďalšie tituly, ku ktorým únia vydá bulletin v braillovom písme, budú *Hamlet* a *Madame Butterfly*. Podľa slov predsedu ÚNSS, Branislava Mamojku, postupne sa do tejto podoby pripravujú všetky bulletin k premiérovým inscenáciám SND. Do 4. januára 2009, kedy si svet pripomenie

dvesto rokov od narodenia zakladateľa braillovho písma, francúzskeho učiteľa Louisa Brailla, by mala mať každá inscenácia Slovenského národného divadla bulletin aj v braillovom písme. Ako sme sa dozvedeli od generálnej riaditeľky SND, Silvie Hroncovej, projekt by sa mal rozšíriť aj do ďalších divadiel na Slovensku. Spolupráca medzi SND a Úniou nevidiacich nie je žiadnou zvláštnosťou, trvá už 30 rokov a bulletin sú len ďalším krokom k priblíženiu umenia aj zrakovo postihnutým ľuďom a k obohateniu ich duchovného života.

(em)

Všimli sme si

Týždeň pre rodinu

Stať sa pestúnskou rodinou má zmysel pre opustené dieťa, aj pre rodinu. Preto Občianske združenie *Návrat* 20. októbra 2007 naštartovalo mediálny a komunikačný projekt *Dieťa potrebuje rodinu a kampaň, ktorá vyvrcholila Týždňom pre rodinu (5. až 9. novembra 2007)*. Kampaň sa trvala do 16. novembra 2007.

Za posledné obdobie prišlo v starostlivosti o opustené deti k mierne pozitívnemu vývoju smerom k riešeniam situácie týchto detí v náhradných rodinách. Napriek tomu šesťtisíc detí na Slovensku stále prežíva svoje detstvo v inštitúciách. V krajinách západnej Európy je najbežnejšou formou starostlivosti o opustené deti pestúnska starostlivosť (resp. rôzne jej obdoby).

Primárnym zámerom projektu je zvýšiť medzi mladými rodičmi povedomie o dôležitosti vzťahov v rodine v prvých rokoch života dieťaťa pre jeho

ďalší vývin. Pre opustené dieťa (rozvoj jeho citového sveta a budovanie dôvery) je prijatie do pestúnskej rodiny rozhodujúcim bodom zlomu na jeho životnej ceste. Cieľovou skupinou projektu sú mladí rodičia, ktorí vo svojom živote prežívajú pocit naplnenia svojej rodičovskej roly vo vzťahu ku vlastným deťom. Na základe zrealizovaného reprezentatívneho prieskumu verejnej mienky je možné predpokladať, že táto skupina je najviac otvorená prijatiu opusteného dieťaťa do svojej rodiny.

Hlavným komunikačným médiom projektu je film *Sedem magických rokov*. Ukazuje prostredníctvom experimentov, archívnych materiálov a autentických situácií zo života rodín dôležité momenty vo výchove detí. Upozorňuje na skutočnosť, že rodičia sú v prvých rokoch vývoja detskej psychiky nenahraditeľní a absencia rodinného prostredia v tomto období

spôsobuje trvalé a rozsiahle problémy v ďalšej existencii dieťaťa.

V čase trvania projektu tisíc mamičiek v pôrodniciach a na tehotenských kurzoch na celom Slovensku dostalo nosič s týmto filmom. Vo viac než 25 materských a komunitných centrách sa uskutočnilo verejné premietanie a diskusia s odborníkmi a náhradnými rodičmi na témy: vzťah rodič - dieťa a pestúnska rodina. Prostredníctvom Štafety rodičovstva dostalo sto pestúnskyh rodičov možnosť darovať nosič s filmom *Sedem magických rokov* konkrétnej rodine vo svojom okolí a symbolicky tak odovzdať štafetu rodičovstva. Snahou realizátorov projektu bolo s podporou médií „rozprúdiť verejnú diskusiu o tom, čo by rodičom pomohlo, aby prijali opustené dieťa do rodiny“. Súčasťou projektu bolo aj sprístupnenie novej webovej stránky www.pestunska.rodinka.sk Nazrite preto do príbehov opustených detí na tejto jedinečnej internetovej stránke!

Lenka Hujdičová

Pomôžte spolu s nami!

Taký je názov už 5. ročníka verejnej finančnej zbierky ktorú organizuje Slovenská humanitná rada v spolupráci s TESCO-m v 53 obchodných domoch TESCO na celom Slovensku. Každý, kto chce, má jedinečnú príležitosť pomôcť napríklad aj „anjelom, lesným zvieratám, vodníkovi, strige, čertovi, Mikulášovi, lesnej víle, škriatkom“, ktorí sa spriatelili, aby pomohli dať rodinu ďalším deťom!

Takto preoblečených dobrovoľníkov možno stretnúť od 29. novembra do 23. decembra tohto roku v Hypermarketoch TESCO i v Tvrdošíne, v Dolnom Kubíne, v Ružomberku a v Obchodnom dome TESCO na Kamennom námestí v Bratislave a prispieť im do finančnej zbierky „Pomôžte spolu s nami“. Výťažok zo zbierky zostane v regiónoch a v tomto prípade bude použitý na rozvoj náhradných rodín pre deti, ktoré by ináč museli

vyrastať v klasickom detskom domove. Pripomíname, že Detský domov Náhradné rodiny Detského centra v Ružomberku má už všetky deti v profesionálnych náhradných rodinách a chce dať rodinu aj ďalším deťom, ktoré doteraz žijú bez rodičov. Ak sa aj Vy plánujete stať „náhradnou mamou“, pošlite e-mail do Detského centra na adresu: rodiny@detskecentrum.sk alebo zatelefonujte na 0918 495 453 alebo 0903 725 109. Prajeme deťom z detských domovov aby našli rodičov, ktorí ich budú milovať!

(re)

Summary

Benefice 2007

(page 3-4)

On Saturday evening, 8th December the Hour with capital „H“ came for the Slovak Humanitarian Council at the Reduta concert hall in Bratislava. The top event, the festive beneficial evening - Benefice 2007 took place there under the patronage of the Chairman of the National Council of the Slovak Republic, Pavol Paška. The estimated 600 guests were welcome by Ivan Šykora, the President of the SHC, who said:

“The Slovak Humanitarian Council and its 178 member organisations already have 16 years of joint, voluntary work behind. This year of our common path is extraordinary as it is the European year of equal opportunities for all people. For the Slovak Humanitarian Council it means a period of joint efforts for increasing the awareness of people of the right to equal opportunities for all people and non-discrimination. Unfortunately it is still part of the life of many disabled and socially disadvantaged people. However, we are witnessing that many of them manage to live and even work with their handicap and be an example also for healthy people. With their power of will, positive thinking and sense of mind they even help and devote their free time to those who need their help. They proved that the best way of integration into the society is work, which gives dignity and freedom to the human being. I must emphasise that therefore many of them make all efforts to find work for other long-term unemployed and handicapped people, who want to work and they did not get to the edge of society due to their own fault. Those, who are determined to overcome all the obstacles and achieve this honourable objective, deserve respect and admiration which I express here to them it at this opportunity of the beneficial evening, which is also the International Day of Voluntariness and the International Day of Disabled People.

Talk

Olympionics with handicap brought fame to Slovakia in Shanghai

(page 5-6)

The aim of the Slovak movement of special Olympic Games is to provide long-term all-year training and possibilities for competing in all kinds of Olympic sports for children and adults with mental handicap. In Slovakia this program is implemented by the Slovak

Movement for Special Olympic Games (SMSOG). We talked with its President, Mgr. Eva Lysičanová on the achievement of this objective, but also of the World Summer Games of Special Olympic Games, which shall take place in the Chinese Shanghai in October this year.

“In what disciplines did our sportsmen represent Slovakia at the special Olympic games?”

In athletics in running for 100, 400 and 800 metres. In this discipline Mária Klenovčanová came first in long Jump and Juraj Lehotský came second in the 800 metre running race. The Slovak sportsmen and sportswomen were also very successful in the Bocce as individuals and couples as well. The best of the best were Lucia Kotoučeková and Lukáš Taschner, who gained some first and second places. In the cycling sport, 6 Slovak sportsmen were among the best, out of them Sylvia Petrenková in the time-measured 5,000 metre discipline came as first. Two girls were among the best in gymnastics: Gizela Billíková, who came second in the following disciplines: multicontest, ball, ring, ribbon and skipping rope. Romana Trizňová was also second in the disciplines ring and skipping rope and in the ball discipline she came as third. In cavalry, Matej Horina was the best, who gained 1st place in the disciplines Working Trails and English Equitation and in the two-member discipline Team Relays he came as third. Michaela Bednárová was also very successful in this discipline and she gained the fourth place, but in the disciplines Dressage and English Equitation she was third. In swimming – breast on 100 metres Silvia Stehová was the best, who came first and in 200 metre breast she gained the bronze medal. Her colleague, Juraj Černák achieved the third place in the same discipline. Slovaks were very successful in table tennis as well, where Jana Metesová occupied the first place in the double game. Miroslav Kraľovič came second in the same discipline. Milan Pumpa was the most successful in tennis, who in the single came as first and in the doubles (four players) he came as second. His colleague, Jaroslav Kulina was second in the doubles and in the single he reached the third place. In the unified football, the Slovak team occupied the third place. Slovakia became famous also in unified volleyball, in which the Slovak team gained the first place.

We are introducing

Civil association Humanita pre život (Humanity for Life)

(page 10-11)

The humanitarian association was established as a Civil association under the name Humanita pre život (Humanity for Life) in March 1992 in

Kojšovo. In 1992 it became a member of the Slovak Humanitarian Council. Since February 2005 it seats in Košice and has nation-wide operation. Since its establishment up to today it has been remarkable with its program and activities. It organises beneficial cultural and sports events, helps children materially and financially as well, who due to their long-term bad health conditions or social dependence need this help acutely. JUDr. Jozef Janíkov told us more details about Humanity for Life and Life for Humanity, who is the President of this association. Here is the interview.

Your association celebrated its 15th birthday this year. How many members did it have when it was established? With the lapse of time, can you name the most significant of them?

15 years ago our association had 24 collective and 25 individual members, which represented the broadest member basis in the history so far. In 1996 the association “moved” to Krompachy. We found a better field for our operation here, compared to Kojšovo. With the lapse of time, I would like to name those, who have remained our collective members. On the first place we must mention the company KOVALČÍK, s.r.o. (Ltd.) Krompachy, which has been a collective member of the humanitarian association since its establishment. Now it operates under the name STI, s.r.o. (Ltd.) Krompachy. In 1993 the companies ELEKTROSET, s.r.o. (Ltd.) Krompachy and the folk chorus “ŽELEZIAR”, together with the children’s folk chorus, became our collective members. The children’s folk chorus is called “ŽELEZIARIK” and it is from Košice. In 1994 the following companies joined us as collective members: MIVA plus, s.r.o. (Ltd.) Košice, HASMA, s.r.o. (Ltd.) Krompachy and the Slovak Football Association. In 1995 SEZ, a.s. (Jsc.) Krompachy joined us. All these entities have remained the collective members of our association.

In Slovakia the introduction of euro is discussed more and more. For the resort of work, social affairs and family, the preparations for the euro represents the accomplishment of many tasks. Many of them also refer to the disabled people, older and socially disadvantaged citizens, who belong to the vulnerable groups of the society. In order not to forget about their needs upon the introduction of euro, this resort would like to co-operate with them. Many non-governmental organisations and also the Slovak Humanitarian Council participates in this co-operation. For more articles on this topic please refer to the attachment of this issue of Humanity.

Časopis dobrovoľníckeho sektora Slovenskej republiky.

Vydáva Slovenská humanitná rada s podporou grantu MPSVaR SR. Rozširuje vlastnou distribúciou. Objednávky prijíma redakcia. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam. Uverejnené príspevky nehonorujeme. Registrácia pod č. MK SR 710/92, ISSN 1336-2208. Šéfredaktorka PhDr. Margita Škrabáľková, redaktorka Mgr. Eva Muchová. Adresa redakcie: Páričkova 18, 821 08 Bratislava 2, telefón: 02-5020 0520, fax: 02-5020 0522, e-mail: tlacove.shr@changenet.sk. Grafická úprava: Agentúra Zachar, s. r. o., Bratislava, tlač: RAX, s. r. o., Bratislava. © SHR. Obálka - foto: Agentúra Zachar, M. Škrabáľková a archív.

markíza text

Strana 834